

Marga Klompé: Tudós, politikus, a hátrányos helyzetű csoportok védelmezője (1912–1986)

Marga Klompé tudós és tanár volt. Tevékeny szerepet játszott a második világháború alatti holland ellenállási mozgalomban. 1948-ban bekerült a holland parlamentbe, és részt vett az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának létrehozására irányuló tárgyalásokon.

1952-ben ő lett az Európai Szén- és Acélközösség Közgyűlésének (a mai Európai Parlament elődjének) az első női tagja. Részt vett a Római Szerződések kidolgozásában. 1956-ban Hollandia első női miniszterévé választották. Egyik legfontosabb intézkedése a mindenkire kiterjedő társadalombiztosítás volt.

Korai évek

Margaretha Albertina Maria (azaz Marga) Klompé 1912. augusztus 16-án született Arnhemben (Hollandia), a család öt gyereke közül a másodikként. Édesapja Johannes Klompé, írószerböltulajdonos, édesanyja Ursula Verdang, első generációs német bevándorló volt.

Az 1930-as években, egy betegség következtében Johannes elveszítette az üzletét, és a család elszegényedett. A szegénységről első kézből szerzett tapasztalata mélyen beleívódott Marga emlékezetébe, aki később a kirekesztett és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok szószólója lett.

1929-ben beiratkozott az Utrechti Egyetemre, ahol kitűnő eredmények után 1937-ben mesterfokozatú diplomát szerzett. 1932 és 1949 között kémiát és fizikát tanított a nijmegeni Mater Dei leánygimnáziumban. 1941-ben doktori fokozatot szerzett matematikából és fizikából. A rákövetkező évben elkezdte az orvosi egyetemet, de a második világháború miatt tanulmányait már nem tudta befejezni. Klompé csatlakozott a holland illegális

ellenállási mozgalomhoz, amelynek később vezetőjévé vált. Munkája során női önkéntesek kiterjedt hálózatát építette ki.

Aktív közéleti szerepvállalás - nőként az elsők között

A háború után Klompé a politika szolgálatába állt, ami abban az időben egy nőtől szokatlan lépésnek számított. 1948 augusztusában a Katolikus Néppárt színeiben bekerült a holland országgyűlés alsóházába. Klompé tagja volt az Egyesült Nemzetek Szervezete holland delegációjának, ahol is az ENSZ-közgyűlés harmadik, az emberi jogokkal és a humanitárius ügyekkel foglalkozó bizottságában dolgozott. Részt vett az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát létrehozó tárgyalásokon.

Klompé volt az Európai Szén- és Acélközösség Közgyűlésének (a mai Európai Parlament elődjének) az első női tagja. A Közgyűlés 1952-ben kezdte meg működését; tagjait a tagállamok nemzeti parlamentjeinek képviselőiből delegálták egészen 1979-ig, a közvetlen választások bevezetéséig. 1955-ben Klompét beválasztották abba a Közgyűlés által létrehozott munkacsoportba,

amely az Európai Szén- és Acélközösség hatáskörének kiterjesztésén és tevékenységének javításán dolgozott, és amelynek feladata egy, a szén- és acélágazaton túlmutató egységes piac létrehozása volt.

1956-ban Klompé kilépett a Közgyűlésből, mert felkérték a szociális ügyekkel foglalkozó holland minisztérium vezetésére – és ezzel ő lett az ország első női minisztere. A balközép koalíciós kormányt Willem Drees miniszterelnök vezette. Szociális ügyekért felelős miniszterként Klompé legfontosabb eredménye az 1965-ben hatályba lépett általános társadalombiztosítási törvény volt, amely a lakosság egészének alapvető társadalombiztosítási jogokat garantált. Klompé úgy vélte, jótékonyági intézmények helyett az államnak kell biztosítani az alapellátásokat.

Az ő nevéhez fűződik emellett az a két törvénytervezet is, amely egyrészt az előregedő holland társadalom problémáját volt hivatott megoldani, másrészt támogatta a nomád életmódot folytató személyeket. 1966 és 1971 között, Piet de Jong miniszterelnöksége alatt a kultúrával, a szabad idővel és a szociális ügyekkel foglalkozó minisztériumot vezette. 1971-ben odaítélték neki azt az állami címet („minister van Staat”), amellyel a pályafutása végén járó, magas rangú politikusokat ismerik el kiváló munkájukért.

Klompé politikai karrierje után továbbra is kiállt a nemzetközi igazságszolgáltatás és társadalmi felelősségvállalás mellett, pl. éles hangon bírálta Dél-Afrika apartheid-politikáját. Klompé hithű katolikus volt, és VI. Pál pápa elnökké nevezte ki az igazságügygel és a békével foglalkozó holland nemzeti bizottságba. Klompé továbbá részt vett a diplomás katolikus nők szövetségének, valamint a katolikus nők önkéntes szolgálatának a létrehozásában is.

Marga Klompé hite, embersége és elkötelezettsége tiszteletet és elismerést váltott ki kortársaiból, és a mai napig számos holland utca, iskola és egészségügyi intézmény viseli a nevét. Marga Klompé 1986. október 28-án, Hágában halt meg.